

БІНАРНІ УРОКИ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ МІЖПРЕДМЕТНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ В УМОВАХ НУШ

*Огульчанська Оксана Анатоліївна
кандидат філологічних наук,
старший викладач кафедри української
і зарубіжної літератури філологічного факультету
Мелітопольського державного
педагогічного університету імені Богдана Хмельницького
м. Мелітополь, Запорізька область*

Анотація

У статті розглядається питання доцільності проведення бінарних уроків як ефективного засобу формування міжпредметних компетентностей в умовах НУШ. Наголошено на тому, що НУШ – важлива реформа

Міністерства освіти і науки, що передбачає полівекторний розвиток школяра, у першу чергу, як самостійної особистості, здатної до саморозвитку. Висувається теза про те, що бінарні уроки сприятимуть поглибленню і кращому розумінню міжпредметних компетентностей, що мають важливе значення у формуванні особистості.

Ключові слова: НУШ, саморозвиток, міжпредметні компетентності, бінарний урок, інтеграція.

Сучасне життя ставить перед суспільством нові завдання. Одним із ключових завдань освіти на сьогодні є виховання гармонійної всебічно розвиненої особистості. Це означає, що завдання освітнього процесу має бути максимально сконцентроване на дитині як на індивідуумі, що має свою позицію, вподобання, життєві пріоритети. Саме тому важливою є така організація навчання, що могла б відповідати всім висунутим вимогам. «Виклики часу зумовили розроблення Концептуальних засад реформування середньої освіти – документа, який проголошує збереження цінностей дитинства, необхідність гуманізації навчання, особистісного підходу, розвитку учнів, створення навчально-предметного середовища, що в сукупності забезпечують психологічний комфорт і сприяють вияву творчості дітей [4, с. 9].

На нашу думку, бінарний урок – одна з пріоритетних форм реалізації міжпредметних зв'язків в умовах НУШ. Державний стандарт загальної освіти міжпредметну компетентність окреслює як здатність учня застосувати щодо міжпредметного кола проблем знання, уміння, навички, способи діяльності та ставлення, які належать до певного кола навчальних предметів і предметних галузей [5].

«Міжпредметні зв'язки – це трактування й оцінювання учнями об'єктів реальності, узгоджене з позицій різних наук, котрі є основою навчальних предметів, що дає змогу для цілеспрямованого і системного формування у них цілісної картини світу, виходячи за межі предметного мислення і з використанням споріднених для різних предметів методів і технологій

навчання» [1, с. 7] . Бінарні уроки виконують декілька важливих функцій: по-перше, дають змогу розглянути одну проблему (тему) з різних позицій; по-друге, розвивають в учнів критичне мислення; по-третє, сприяють розширенню і поглибленню міжпредметних зв'язків, що є однією з обов'язкових умов Нової української школи. У сучасній концепції освіти велика увага приділяється інтегрованому навчанню. Бінарний урок можна розглядати як одну із форм інтегрованого навчання, адже в обох випадках йдеться про міжпредметні зв'язки. «... бінарні уроки сприяють активізації пізнавальної діяльності учнів, активному, емоційному сприйняттю нових знань, розвитку творчого, самостійного та критичного мислення» [3, с. 236]. Але головною вимогою до бінарних уроків є проведення такого уроку двома вчителями. Складність реалізації полягає в тому, що не так просто підібрати предмети, в програмі яких паралельно вивчається, наприклад, один і той самий історичний період тощо. Незважаючи на певні труднощі, такі уроки варто проводити, адже вони допомагають не лише оволодіти міжпредметними компетентностями, а й дають змогу злагоджено працювати в команді, налагодити діалог учителі-предметники/учні, зацікавити дітей нестандартним проведенням уроку. Бінарні уроки можна проводити у середніх і старших класах, обираючи відповідні методи і прийоми. Підготовка до такого уроку передбачає максимальну сконцентрованість учителів, які вестимуть такий урок, на темі, формах роботи. Важливою складовою бінарного уроку є постановка завдань, які мають бути вирішені по закінченню заняття. Учні повинні усвідомлювати необхідність полівекторного аналізу того чи іншого явища, предмета тощо, що вивчається на такому уроці. Прикладом бінарних уроків можуть бути: урок української літератури/урок історії України, урок української літератури/урок образотворчого мистецтва, урок фізики/урок хімії тощо. Ефективність результатів бінарного уроку залежить і від використання наочного обладнання, засобів ТЗН, що сприяють стимулюванню школярів до пізнання нового, розвитку критичного мислення. Погоджуємося з думкою Єрко Г. та

Луцюк Ю. про те, що «Здебільшого міжпредметні зв'язки на бінарних уроках використовуються з метою раціоналізації процесу навчання, економії часу учнів для більш міцного закріплення знань із предметів, що вивчаються» [2, с. 36].

Отже, бінарні уроки – невід'ємна складова сучасного освітнього процесу. Вони забезпечують реалізацію міжпредметних зв'язків, що, своєю чергою сприяє засвоєнню міжпредметних компетентностей.

Список використаних джерел

1. Василюк Оксана С. Методика реалізації міжпредметних зв'язків з українською літературою у навчанні історії учнів 8–9 класів. автореф. дис.... канд. пед. наук: 13.00.02. Київ, 2017. 21 с.
2. Єрко Г., Луцюк Ю. Дидактичні особливості впровадження бінарних уроків із предмета «Я у світі» в початковій школі: практичний аспект». URL: <http://www.innovpedagogy.od.ua/archives/2018/5/10.pdf>
3. Лисицька О.О. Бінарні уроки як шлях реалізації інтегрованого навчання // Таврійський Вісник освіти. 2015. № 2 (50). Частина 1. С. 231–236.
4. Нова українська школа: poradnik dla vchitelja / Під заг. ред. Бібік Н. М. К.: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2017. 206 с. [с. 9]
5. <https://zakon.rada.gov.ua/rada/term/15609/sp?sp=s9:max10>